

Zitting rechtbank Amsterdam
Sector bestuursrecht
20 mei 2010 te 10.00 uur
09/718, 727, 762 en 763

NOTITIES TER ZITTING

van de

Vereniging Vrienden van de Amsterdamse
Binnenstad
W. Schoonenberg
D. Mulder
S. Levelt

Inleiding

De Unesco, en daarmee de gehele wereld, kijkt vandaag mee. Dit is de lakmoesproef voor de vraag of waardevolle monumenten in het Nederlands rechtsbestel effectief worden beschermd.

Bovendien overstijgt uw uitspraak in deze het reeds aanzienlijke belang van de onderhavige met sloop bedreigde monumenten. Indien u de beroepen ongegrond verklaard en de sloop van deze monumenten goedkeurt zal dit leiden tot afwijzing van het verzoek tot aanwijzing werelderfgoed van de Amsterdamse binnenstad. Deze aanwijzing ligt daarmee in uw handen.

Het gezichtsverlies voor de stad Amsterdam en voor Nederland als geheel zal ongeëvenaard zijn, indien de aanwijzing als werelderfgoed wordt afgewezen en wij internationaal te boek komen te staan als niet in staat het historisch erfgoed effectief te beschermen.

Belangenafweging

Verweerder had bij afweging van de betrokken belangen niet tot het bestreden besluit kunnen komen. De ernstige aantasting van het door de Monumentenwet beschermde belang staat vast. Er is sprake van een onomkeerbare, zeer nadelige ingreep vanuit het belang van het behoud van monumenten. De monumentale waarden die verloren gaan zijn hoog, dat staat allemaal genoegzaam vast en is ook bevestigd door verweerder.

Een dergelijke ernstige aantasting van het monumentenbelang, kan uitsluitend toelaatbaar worden geacht, indien daartegenover uiterst zwaarwegende belangen staan. Die belangen zijn er niet. Daarop is reeds uitgebreid schriftelijk ingegaan, hetgeen hier niet wordt herhaald. Ik volsta met erop te wijzen dat de gestelde belangen van de UvA uiteindelijk steeds zijn terug te leiden op keuzes en voorkeuren van de UvA en niet op vaststaande noodzaken, laat staan dat daarnaar door verweerder deugdelijk onderzoek is verricht. Verweerder volgt de UvA in aannames en stellingen. Aldus is – tot dusverre - van een effectieve bescherming van monumenten geen sprake.

De belangenafweging is voorts ondeugdelijk, omdat in de afweging is opgenomen dat de aanwijzing werelderfgoed door de vernietiging van de monumenten en de hovenstructuur niet in

gevaar zou komen. Dit is inmiddels een onjuiste aanname gebleken, zoals blijkt uit de zeer kritische vraag die ICOMOS hierover heeft gesteld.

Voorts is de belangafweging ondeugdelijk omdat alternatieven niet serieus in de beoordeling zijn betrokken. In wijzigingsbesluit heeft verweerder bij herhaling gesteld dat de aanvraag moet worden beoordeeld zoals deze is ingediend en alternatieven (vestiging elders of vestiging op de onderhavige locatie zonder sloop monumenten) niet in de beoordeling kunnen worden betrokken (wijzigingsbesluit ad 15, ad 37).

Dit is onjuist. Bij de beoordeling van het gewicht van het gestelde belang van aanvrager dienen deze alternatieven wel degelijk in ogenschouw te worden genomen. Gegeven de aanwezigheid van alternatieven heeft de aanvrager geen of onvoldoende rechtens te respecteren belang bij de sloop van de monumenten, en had verweerder niet in redelijkheid tot het onderhavige besluit kunnen komen.

Bovendien is in de reactie aan het ICOMOS, mede namens verweerder, het volgende geschreven:

“Only when no other feasible option was available, the municipal council did decide that the two buildings in question should make way for new structures”

Hiermee is ondubbelzinnig tot uitdrukking gebracht dat indien er wel alternatieven waren, niet zou zijn ingestemd met sloop van deze monumenten. Verweerder heeft hiermee zelf het belang van het bestaan van alternatieven voor de onderhavige besluitvorming bevestigd. Dat deze alternatieven wel degelijk bestaan is laatstelijk nogmaals uiteengezet in de brief van 6 mei 2010.

Procedure

Wat betreft de procedurele hink stap sprong van verweerder wordt ook verwezen naar hetgeen reeds is aangevoerd. In essentie is en blijft het verwijt dat verweerder eerst het besluit neemt en vervolgens de feiten en belangen inventariseert en afweegt in de daarvoor in het leven geroepen procedure. Verweerder heeft er daarbij steeds blijk van gegeven na de notitie van 25 maart 2008 jegens de UvA eigenlijk geen ruimte meer te zien om de vergunning te weigeren.

Tot op de dag van vandaag blijft verweerder in deze houding steken, het voelt zich niet vrij de vergunning te weigeren. Het huidige DB heeft in het programmakkoord onverkort vastgelegd dat monumenten niet worden gesloopt. Het huidige DB voelt zich echter niet vrij de monumentenvergunning in te trekken of te herroepen. Verweerder laat het doorhakken van de knoop over het lot van deze monumenten expliciet aan uw rechtbank over. De vraag werpt zich op wie nu in de visie van verweerder het stadsdeel centrum bestuurt: is dat de UvA, uw Rechtbank of verweerder?

Besluitvorming onvoltooid

Verweerder heeft bovendien de eigen besluitvorming niet afgerond. Ter vergadering van 25 mei 2008 heeft het DB aan de Raad toegezegd dat de Raad zou worden betrokken en er nog een beslismoment voor de Raad zou zijn over het bouwplan van de UvA. Naar aanleiding van deze afspraak heeft de Algemene Commissie van de Raad ter vergadering van 18 mei 2010 het volgende vastgesteld:

“-het db heeft in 2008 toegezegd dat er voor de raad een beslismoment zou zijn. Inmiddels is er een sloopvergunning en een vrijstelling van het bestemmingsplan verleend zonder tussenkomst van de raad. De finale afweging door de raad moet nog worden gemaakt” (verslag op website stadsdeel raadpleegbaar).

De raadscommissie heeft besloten dat de voorgenomen sloop van de monumenten dient te worden besproken door de voltallige raad en dat een pas op de plaats dient te worden gemaakt, totdat de raad zich heeft uitgesproken. Dat zal op 25 mei a.s. gebeuren. De finale afweging of de sloop van deze monumenten aanvaardbaar is, moet nog door de raad worden gemaakt. Of de raad, in de gewijzigde samenstelling na de verkiezingen, kan instemmen met de sloop van de monumenten is uitermate onzeker.

Verweerder is op de finale afweging van de Raad ten onrechte vooruitgelopen met de besluitvorming die thans in beroep voorligt.

Bovendien vertoont de besluitvorming een ernstig gebrek, aangezien de door verweerder zelf expliciet gestelde voorwaarde, namelijk dat de Raad met het project dient in te stemmen, niet is vervuld.

Bestuurlijke lus

Indien op grond van al hetgeen is aangevoerd uw rechtbank niet al aanstonds tot gegrondverklaring van het beroep en vernietiging van het bestreden besluit komt, word het volgende aangevoerd.

De VVAB verzoekt u – derhalve subsidiair - met toepassing van de bestuurlijke lus verweerder op te dragen:

- a. te berichten of gezien de vaststelling dat de aanname dat de aanwijzing als werelderfgoed door de sloop van de monumenten niet in gevaar wordt gebracht onjuist is, de consequentie dat de binnenstad niet als werelderfgoed wordt aangewezen wordt aanvaard, het bestreden besluit wordt gehandhaafd en zo ja, welke nadere onderbouwing daarvoor wordt aangedragen;
- b. zorg te dragen voor de invulling van de zelf gestelde voorwaarde dat de raad het laatste woord heeft in deze, de mening van de raad in te winnen en naar aanleiding daarvan gemotiveerd te berichten of het bestreden besluit al dan niet wordt gehandhaafd.